

Szerkesztőség:
Főter, Hermann-udvar 1. emelet,
a főlepcsőnél.

Bérmontelen leveleket csak ismeri
kező fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk

Kiadóhivatal:
Főter, a törvényszék melletti Neumann-
házak utozára nyíló helyiségekben.

Hirdetések díjsabály szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnepe- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:
Egész évre 12 frt.
Fél évre 6 frt.
Negyed évre 3 frt.
Egy óra 1 frt.

Vidékre postán küldve:
Egész évre 14 frt. — kr.
Fél évre 7 frt. — kr.
Negyed évre 3 frt. 50 kr.
Egy óra 1 frt. 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Arad, május 23.

A katonai tüntetés, mely a Hentzi-szobor előtt lefolyt izgalmas jelenetre adott okot, mindenesetre a leghiggadtabb megítélésre tarthat számon, már csupán azon komoly motívummal fogja is, hogy ha a Hentzi sírját megkoszorúzó tisztek eljárását — mely egy régi szokás ismétlődése volt — provokatív jellegűnek ítéltük, akkor önkénytelenül előtérbe tolul az a körülmény, hogy a katonatisztek hivatalosan szembe helyezték magukat az egész magyar nemzet közérzetével. Mindent azonban valótlannak jelzi egy a főhadparancsnok nyilatkozata, mint az alább közölt ítéletes forrásból merített közlemény, melyek eolatansul bizonyítják, hogy a hadsereg „nem spanyol guerilla csapat,” mely tüntet, hogy provocaljon, hanem egy rendes hadsereg fogalmának megfelelő testület s egy viseli magát, hogy mindenképpen a legfőbb hadurparancsa ad iránytetteinek. A tüntetés tehát izgalmat szült anélkül, hogy ez izgalmat jogosult tette volna egy a nemzet érületét sértő, vagy provocaló esemény.

A vámháboru Romániával megindult. Széchényi kereskedelmi miniszter oly négy rendeletet bocsátott ki a Románia ellen fogantatott retorsiók tárgyában, hogy azok, míg egyfelől az ország méltóságának felelnek meg, addig másrészt teljesen megnyugtatók az ország kereskedő- és gazda-közönségét arról, hogy érdekeiket minden tekintetben érlelyes köz védelmezi.

Görögországban, ugy látszik, a józan-ság politikája győz. A pár nap előtti esatározásokról görög és török illetékes helyeken ugy nyilatkoznak — mint a csapatparancsnokok közt felmerült félreértésről, s mindkét részről megvaunk téve a kellő intézkedések arra nézve, hogy az ugynevezett görögült elaludják és Görögország a béke által kikerüljön abból a bénító helyzetből, mely — az indokolatlan hazetias hangulat miatt — eddig kezeit lekövte tartotta.

Vámháboru Romániával. A hivatalos, Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli már gr. Széchényi keresk. miniszter rendeletét a Romániából származó áruknak 1886. évi június 1-től kezdve leendő megvámozásáról. Továbbá közöl még három rendeletet, melyek szerint a főzéléknek, gyümölcsöknek, növényeknek és növényrészeknek be- és átvitele Romániából a phylloxera-vesz elhurozolásának megatálása szempontjából továbbra is tilos, továbbá Romániából sertéseknek, juhoknak, kecskéeknek és bárányoknak Magyarországon való átvitele f. év június 1-től kezdve állategészségügyi tekintetben foga megtiltatott, s végül eltiltatik a román gabonának örles végett a kikészítő eljárás alkalmazásával való vámentes behozataltak ki.

Katonai tüntetés. Két budapesti lap katonai tüntetésről hozott tegnap hírt, mely hírt szerint a 4-ik és 5-ik műszaki zászlóalj tisztjei megkoszorúzták Hentzi sírját a krisztinavárosi temetőben, s a két zászlóaljának napiparancsban hagyattot meg, hogy teljes díszben vonuljon ki a temetőbe: s a katonaság eleget is tett e parancsnak. csak a magyar tisztekről mondják, hogy nem mentek be a temetőbe, hanem kinn maradtak az országon. A két zászlóaljának tisztjei felállottak a Hentzi gondosan ápoltt sírja körül s Janszky tábornok és dandárnok hosszú beszédben dícsőitette Hentzinek és csapatának hőies védelmét. Elragadtatással szoltot arról az egységes szemlétről, mely azokban az időkben a császári hadseregben uralkodott. Végre ohajút fejezte ki a fölött, vajha mindig olyan erős volna az összetartás a hadseregben, mint akkor volt. A tisztek harsány hoch-chal kísérték e beszédet, aztán a sírkőre egy méter átmérőjű haberkoszorut tettek, melynek két nagy hasztszalagján ezüst betűkkel e felirat áll: 4. und 5. Genie-Feld-Bataillon. Vom Ojiers-corps. Alnoeh Alajos ezredesnek, Cöni Kamill századosnak és Pollini Flópeknak irjait szintén megkoszorúzták.

Az e hírekből származott tüntetésről táviratunkban már adtunk hírt s most csupán annak a constatlására szoritkozunk, hogy a történetnek ellenzék lapokban történt előadása nagy mértékben irányszoros. A koszorút — mint bizos forrásból jelentik — tényleg letették a 4. és 5. műszaki zászlóalj tisztjei a sírkőre. de letették eddig is, minden évben, kerülve minden politikai tüntetését, egyedül a

bajtársi kegyeletnek adózva, mert ama halottak műszaki tisztek voltak. Sem napiparancsról, sem ünnepi, tüntető kivonulásról nem volt szó, a tisztek a gyakorló téről visszajövet mentek be a temetőbe s a tartott beszéd — alig másfél perc tartamu — merőben nélkülözött minden politikai célzást.

A felsőbb katonai hatóságok az egészről mit sem tudtak s bár a bajtársi kegyelet nyilatkozatát nem rosszallhatják, a katonaság és tisztikar semmi oly fellépését, mely politikai tüntetés jellegű lehetne s a nemzeti érzelmeik sértesével járhatna, nem helyeselhettek s nem is tlttnék.

Magyar tanárok és tantárgyak a Theresianumban. A bécsi Theresianumban ezentul a magyar történelem előadására az eddigéig is nagyobb gondot fognak fordítani. Az intézet hetedik és nyolcadik osztálybeli növendékei számára e tárgyra nézve külön tanfolyam fog rendeztetetni. Eladó tanárul dr. Thallóczy Lajos ismert fiatal történetbuvárunk hivattot meg, a ki mint kormánytanácsos és a közös pénzügyminiszteriumi leveltár igazgatója állandóan Bécsben tartózkodik s ismeretével fogva mindenesetre a legjobban meg fog felelni a rábízott feladatnak. Vele együtt immár három magyar tanár működik ez előkelő tanintézetben.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 22-én
Elnök bemutatja Fejerváry Géza b. Budapesti I. kerületben megválasztott képviselő meghívó levelét, mire következett a napirend: a zárszámadási bizottság jelentése az 1884. évi zárszámadás tárgyában.

Abonyi Emil előadó, a zárszámadási bizottság működését esetelve, így folytatja: Attérve az államháztartás 1884. évi számszerű eredményeiről, mindenekelőtt azon különözetre kell utalnom, t. ház, mely a zárszámadások megválasztásának eredeti alapjául szolgáló áll. sz. szkei és bizott. jelentések előirányzati és pénztári sommázaikat közt fennforog.

Megvizsgálván ugyanis a bizottság a költségvetésnek megfelelő sorrendben az 1884-ki kezeles folyamán felmerült eltéréseket s tárgyalván a miniszteri tanács már érintett jelentését az állami háztartás előirányzati és pénztári eredményeit, a következőkben állapította meg és pedig:

az előirányzatot 300.460.695 ft 55 1/2 kr bevétellel 334.145.192 „ 32 „ kiadással 33.684.496 ft 76 1/2 kr hiánnyal.

Viszont a tényleges eredményeket 302.420.328 ft 35 1/2 kr bevétellel 341.996.984 ft 62 1/2 kr kiadással és 39.576.656 ft 27 kr hiánnyal.

Az áll. sz. szkeinek a részletes jelentése élen álló sommázaatok ezzel szemben a következő eredményeket tüntetik fel: és pedig előirányoztattak a költségvetési és az kiegészítő törvényeknek megfelelően:

a bevételek: 300.769.126 ft 55 1/2 krral
a kiadások: 334.145.192 „ 32 „

a hiány: 33.376.065 ft 76 1/2 krral
míg a tényleges ptári eredmények: 302.420.328 ft 35 1/2 kr bevétellel 343.438.778 „ 89 1/2 kr kiadással és 42.018.450 ft 54 kr hiánnyal mutatattak ki.

Mint látni méltóztatik, t. ház! a két jelentés előirányzati részei között 308.431 ft — pénztári részei között: 1.441.794 ft 27 kr — együtt: 1.750.225 ft 27 kr különbözet mutatkozik.

Ezen különbözet folyamánya azon helyesbítéseknek, melyeket a bizottság a min. tanács előterjesztése folytán vitt keresztül, a mennyiben a min. tanácsnak a jelentésünkben bőven részletezett indokolása alapján:

Az előirányzatot a budapesti orsz. ált. kiállítás költségeire az 1883. XII. t. c. z. értelmében előlegezett 308.431 ft-tal, a tényleges pénztári kiadásokat pedig a tiszta-körös vizszabályozási munkálatokra az 1881. évi LIII. t. c. z. értelmében előlegezett 1.356.732 ft 81 krral és a temes-bégyalgyi társulatnak az 1882. XXVI. t. c. z. értelmében előlegezett 305.224 ft 95 és fél krlból még számba nem vett 85.061 ft 46 krral lezállította.

Az államháztartás 1884. évi pénztári kezelesének véderedményét tehát ezek szerint — ha a bizottság megállapításaihoz a t. ház is járulni méltóztatik: a 39.576.656 ft 27 frnyi valóságos pénztári hiány képezetűdi, mely eredmény az előirányzott hiányt 5.892.159-50 1/2 frttal haladja meg.

Előadó itt constatlja a nem éppen kedvező eredményt, melynek megváltoztatása nézve a következőket mondva vége beszédét:

A t. kormány, mely ezen határozati javaslatához teljes mértékben hozzájárult, elég garantiát nyujthat nekünk arra nézve, hogy ezen határozati javaslatok elfogadásával jövőre mindenesetre kedvezőbb eredményekkel fogunk szemben állani.

Ugyanazért, t. ház, midőn a magam nélszéről ismételve kijelentem, hogy a zárszá-

adásokban felmerült és igazolt tulkiadásokra vonatkozólag a bizottság a t. kormánynak a felmentést teljes készséggel megadni javasolta: kérem ezuttal is, méltóztassék az előadottak alapján az ezen felmentésre, valamint az 1884. évi zárszámadási eredmények jóváhagyására vonatkozó javaslatainkat, valamint az ezekkel kapcsolatos határozati javaslatot elfogadni. (Helyeslés jobjfelől.)

Madarász József ellenindítványt nyujt be, mely szerint a ház a tulkiadásokat és előirányzat nélküli kiadásokat nem hagyja helyben és a felmentést nem adja meg.

Ezután **Kovách Albert** szoltal fel, ki előtérő megjegyzéseivel **Trefort** minisztert és **Wahrmann** Mór provocalta szolásra. Majd **Ugron** (Gábor) és **Polonyi** szoltaltak fel, kik a tárgytól messze eltérőleg beszéltek: választási érőszakoskodásokról, karhatalomról stb.

Ezreke választott **Tisza** Kálmán miniszterelnök nyomban és a ház nagy tetszése közt szallította értékre, főleg az Ugron előhozakodott beszédének indokolatlan és valótlán állításait.

A zárszámadási vita erre félbeszakítottat és következtek:

az interpellatiók a Hentzi sírjánál történt tüntetés tárgyában.

Szalay Imre csak azért interpellált ez ügyben, mert évekket ezelőt tagja volt a fővárosban alakult azon bizottságnak, mely a Hentzi-szobor eltávolítása végett alakult, mely akkor azért nem fejtett ki nagyobb tevékenységet, mert azal hitegették, hogy a miniszterelnök lépéseket fog tenni, hogy ezen a nemzetet kellemetlenül érintő szobor eltávolíttassék.

Tisza Kálmán miniszterelnök: Sohasem mondtam.

Szalay Imre elhiszi, hogy a miniszterelnök nem mondta, de párhívei e hírt terjesztették felőle. Elmondja ezután, hogy tegnap, állítólag napiparancs folytán, a közös hadsereg utaszeredéből két zászlóalj tisztjei kivonultak a budai, ugynevezett katonai temetőbe és ott Hentzi tábornok és Alnoeh ezredes sírját megkoszorúzták s ott Janszky nevű tábornok beszédet is tartott.

E tényben, mint a kegyelet tényében talán nem lenne semmi kifogásolni való. Hanem a célzat, melylyel azt tették, provocalja a közvéleményt. A kegyelet ténye nem akkor történt, mikor annak történieme kellene, a mikor a halottakra szokás gondolni, t. i. halottak napján, hanem mintegy kihívással a nemzet közvéleménye ellenében éppen akkor, a midőn mi a hazánkért elesett honvédek sírját koszorúzzuk meg. Az ellentét, a mely a két tény között van, igen nagy, mert a házáért meghaltak koszorúja összefoly egy másik koszorúval, a mely nem a házáért ontott vért jutalmazza meg a hőst, hanem a rab-szolga sírját díszíti föl.

Ez az ami annyira vérlázító, Hentzi nem a házáért halt meg, a nemzet közvéleménye hősné nem tartja őt. De nem akarván fejtegetni tovább e kérdést, a tényre vonatkozólag a következő interpellatiót intézi a kormánnyhoz:

Tekintettel arra, hogy a jó egyetértése a nemzetnek a királylyal hosszabb idő óta helyreállott s ezen viszony megbolgatása sem a nemzetnek, sem az uralkodónak nem áll érdekében, mégis ennek dacára Janszky nevű es. kir. tábornok, nemcsak napiparancsban a 4-ik és 5-ik műszaki zászlóalj tisztjét kirendelte az 1849-ben elesett Hentzi eszásári tábornok sírjához, hanem ott tartott beszédében még politikai, hozzá nem tartozó dolgokra s mintegy nemzetellenes tüntetésre hivta fel a jelenvoltakat, éppen demonstrálni kívánván azok ellen, kik a 1849-ben elhullott honvéd hősök sírját koszorúzták meg.

Tekintettel továbbá arra, hogy ezen tüntetés 37 év óta most először lévén inscenirozva, az nem lehetett a kegyelet adója, az elhunytt bajtárs felett, hanem kizárólagos politikai célzattal történt, kérem a t. kormányt, illetőleg a miniszterelnök urat, van-e tudomása az ugynevezett es. kir. katonai temetőben történtekről?

Es ha van, szándékozik-e intézkedni, hogy a nemzetet melyen sértő s kihívó ily eset többet ne történhessék.

Ugron (Gábor) az előtte szoltó által fölemeltt történetekre zavert fektet különös súlyt, mert napiparancs következtében történt mert abban részt vett a 2. mérnökari ezred 4. és 5. zászlóaljának tisztikara teljes díszben. Ha felsőbb hatóság tudta nélkül történt ez, a mi nem valószínű, a fejelem meglazulásának aggodalmas tünete. Budavár bevételének évfordulóján a sírokat nem koszorúzták meg másért, mint a tüntetés kedvéért az akkor történetekkel szemben: 1849. május 21-én a magyar hadsereg Ferdinánd király nevében alkotmányosság és törvényesség alapján vette Budavárát s harcolt évszázados jogaiért.

Ezt támadta meg a krisztinavárosi temetőben történt tüntetés, a mi annyival inkább kárhözatandó, mert a mérnökari ezred összes legénysége magyar és ennek az ezrednek a tisztikara támadta meg a nemzet alkotmányos jogait. Pedig ez az ezred része annak a közös hadseregnek, mely Magyarország és tisztelettel tartozik viselni azok iránt, a kik nekik kenyeret adnak. (Ugy van! bal-felől.)

Megengedhető-e, hogy ezentul nálunk is ugy politikájának a tisztek, mint Oroszor-

szágban, a hol csak a czárnak esküsznek hűséget, politikai demonstratiókat rendeznek, hogy legyenek Csarnajevék a kiknek politikai nyilatkozatait kénytelen a kormány megezőfolni. De érdekeben áll-e az államnak ez a politizálás, mely arra vezet, hogy a hadsereg állást foglal a két állam közti surlődásban. A katonák egyedül a törvény őre és kiszolgáltatói tartoznak lenni.

Az a tábornok, a mely dícsőitette azt az időt, a midőn korona és nemzet meghasonlottak, a miből a magyar nemzetre gyászos, de dícsőseges háburu következett, az a tábornok rossz szolgálatot tesz annak a nemzetnek, melynek fegyverét viseli, mert egyik pártnak állott szolgálatába.

A nemzetnek pedig szüksége van annak a tudatára, hogy a fiai a nemzet és alkotmány ellen felhasználtnak nem fognak. Bármilyen kellemetlen legyen a hadsereg bizonyos köreire, hogy a nemzet és uralkodóház közt a ragaszkodás mind mélyebbé válik, a hadseregnek nem szabad a kölcsönösen szükséges bizalmat megrontani.

Azért megbotránkozva kell tiltakozni a tegnap történet ellen, mint ami a nemzet érületét sérti, a multhoz való ragaszkodást megtámadja, amely ragaszkodás idezte elő pedig azt, hogy a nemzet fátyolt vetett a multra, egyetértést hozott a nemzet és a korona között.

Mindezek alapján a következő interpellatiót intézi a miniszterelnökhöz:

Azon megdöbentő esetről értesült Magyarország nepe, hogy tegnap (május 21-én) Budavárának a magyar sereg által 1849-ben történt visszafoglalásának évfordulóján a II-ik mérnökari ezred 4. és 5-ik zászlóaljának tisztikara testületileg, napiparancs következtében, díszben, a krisztinavárosi temetőbe kivonult és a magyar hadsereg elleni harcban elesett Hentzi Henrik tábornok, Alnoeh Alajos ezredes sírját megkoszorúzták, mely alkalommal Janszky tábornok és dandárnok a fennálló államrend iránt is ellenséges beszédet tartott.

Kérem a miniszterelnök urat: Van-e tudomása az elősoltakról s ha nines, hajlandó-e szerezni és kinyomozni, hogy a testületi díszben való kivonulás napiparancsra történt-e?

Ha van tudomása és ha a szerzett informatio alapján az előadott tények valóságáról értesülend, a magyar nemzet méltóságával megegyeztetetőknek tartja-e, hogy a nemzet pénzén tartott hagsereg, hatóságai parancsára, saját nemzetét bántó cselekményekre vezéreltessék.

A hadsereg fegyelme érdekében állónak véli-e, hogy a hadsereg közegei politikai szereplést kezdjenek és kihívó tüntetést rendezzenek?

A nemzet és uralkodója, a nemzet és a vele élő nemzetiségek között a mult dacára kifejlődő és tovább fejlesztendő rokonszenv, bizalom és ragaszkodás ápolása érdekében levőnek hiszi-e az ilyen nemzetisértő tüntetések magyar földön, magyar nemzeti emléknapon való büntetlen megrehajtását?

Hajlandó-e, ha ezen előzmény nélküli tüntetés valónak bizonyul, megtenni a szükséges lépéseket, hogy a nemzet elégtételt, a tétel-mével visszaélők büntetést kapjanak.

Az interpellatiók közzöltetni fognak a kormánnyal, illetőleg a miniszterelnökkel. Ézzel az ülést véget ért.

Külföld.

A görög-török csatározásokról
nyilatkozott a görög miniszterelnök e hó 22-ikén a kamarában, s kijelenté, hogy a határon törtétek a parancsnokok részéről támadt félreértésből (?) erednek. A török csapatok parancsot kaptak, hogy védelmi magatartást tanúsítsanak. A görög kormány egy köriratában tiltakozik az ostromzár ellen, mely Görögországot megbénítja, míg Törökországnak teljes eselekei szabadságát hagyja.

A párisi gróf szamizetését — mint a „B. T.” párisi levelezője jelenti — a francia kormány végleg elhatározta.

Francia-németallarme-ok. A frankfurti „Europäische Correspondenz” szerint a német hadseregben nemcsak törzstiszteknek, de minden tisztnek megtagadták a szokásos nyári szabadságidőt. Már hetek óta beszéltek, hogy a szabadságát állományu tiszteknek engedik meg, az hogy a külföldre utazhassanak. Badenből egyidőjűleg azt írják, hogy a fruburgi helyőrség tisztjeinek tudtára adták, hogy a jelenleg Franciaországban időző német tiszteknek haladéktalanul vissza kell térniök, s azok, kik a francia nyelvben való kiképeztetésük végett tartózkodnak Franciaországban, állítólag utasítottak, hogy a francia Svájcba menjenek. A „Post” azt is jelenti, hogy a Franciaországban utazó németek részéről panaszkok emellettek a k é m k é d é s i törvény alkalmazása miatt.

Az olasz politika köréből. Rómából jelentik május 22-iki kelettel: Cairolli tegnap este az Apollo-színházban népes hallgatóság előtt zajos tetszéssel fogadott beszédet tartott, melyben kiemelte, hogy a parlament félpárt rendezett pénzügye-

ket és megtakarításokat akar, amde a takarékossgot nem szabad a hadseregül és a tengerészetnél is alkalmazni. A külügyi politikát illetőleg Cairolli nagyon tartózkodólag nyilatkozott. Oroszország mostani szövetségei filőt, melyeket ismeretleneknek nyilvánít, ítéletet mondani nem akar: de emlékeztet arra a politikára, melyet ő maga is követett; igaz, hogy akkor, a midőn előzetes egyezmények elébe vágta a helyzet alakulásának. Sőt a berlini congressuson sem jutott soha összefüggésbe amaz alapelvekkel, a melyek segítségével Oroszország megalkotta egyegüt. Akkor Oroszország fontos szolgálatot is tett Görögországnak a határkijelölést illetőleg. „Afrikában csak szinben bírnak praepotentiával, tényleg azonban — mondá Cairolli — meg vagyunk bénítva. Oly pontig jutunk, a honnan sem vissza, sem előre nem mehetünk!”

Legujabb posta.

A porta körlevelet intézett a hatalmakhoz, melyben kifejti, hogy a török-görög határon történt öszszettközés tisztán véletlenségből származott, haesak nem ama tisztek által provocaltatt, a kik Delyannis pártíveikhez tartoznak. A körlevél továbbá megjegyzi, hogy a török csapatok parancsnoka azon utasítást kapta, hogy ne hagyja el védelmi állását.

A török és görög előcsapatok öszszettközéséről szóló hírek rendkívüli izgalmat keltettek Konstantinápolyban. A hangulat a ramazan-ünnepe miatt a nélkül is lázas volt. A közönség megnyugtatóására a „Tarik” közleményt hoz szerkesztésből, mely szerint Ejub pasa tábornagy azt a kérdést intézte a görög határon levő csapatok parancsnokához, hogy teljesen készen van-e, mire ez sürgöny utján azt felelte, hogy se-rege minden szükségessel ell van látva, és minden eshetőségre készen áll. Az öszszettközésben, a hadügyminiszterium értesülése szerint, csupán görög önkéntesek és török basibuzukok vettek részt. A Dardanellák és a drinápolyi erődítmények kijávitásán nagy buzgalommal dolgoznak.

Semseddin be, az athéni török ügyvivő utasítást kapott, hogy közölje a görög kormánnyal a török kormány azon szigorú rendeletét, mely a határon levő török főparancsnoknak megvagyja, hogy a görög csapatokkal való további öszszettközéseket minden rendelkezésre álló eszközzel akadályozza. Semseddin utján Trikupis a nagyvezér előtt ismételte Luriotis, a volt külügyminiszter azon biztosítását, hogy a lefegyverezés legközelebb-ről be fog következni.

Előfizetési felhívás

az
ARADI KÖZLÖNY
című politikai napi lapra; megjelen hétfőn és ünnepek utáni napokon is.

Negyedévre 3 „ 3 „ 50 „
Félévre 6 „ 7 „ — „

Arad, 1886. évi májushóban.

Az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatala.

N A P T A R.

Május 24. Hétfő. Rom. kath. Janka. — Prot. Zeuzsa. — Görög-orosz (május 11.) Epifanius. — Nap két 4 ó. 13 p., nyug. 7 ó. 42 p.

H I R E K.

Arad és Vidéke.

— **Tahajdi Károly,** megéynk főispánja, tegnap este Lugosról hazakereszt Aradra.

— **Hadastyanok majálisa.** Sikerült májusi mulatságot tartott tegnap aradi hadastyan-egylet a csali nagyerdőben. Reggel korán harsogó zenezóval vonult ki az egylet nagy közönség kísérete mellett az erdőbe, s ott az egész napot kellemes mulatságban töltte el. A közönség zöme csak a délutáni órákban ment ki, mikor kezdetét vette a tánc, melyhez két zenekar szolgáltatta a talp alá valót. A tánc nagy hővel folyt, míg le nem szállt az est. Ekkor aztán fúvósok fejezte be a mulatságot, mely pompásan sikerült. A mulatság anyagi eredménye is igen fényes volt, a mennyiben a jövedelem meghaladta a 300 frtot. A mulatságba a lelket Nyáry Béla elnök és szeretetreméltó neje öntötték, kik lekötelező szeretetreméltósággal vitték a házi-gazdai tisztet. Az elnököt a rendezőség gyönyörű csokorral lepte meg.

— **Az aradi tisztviselői kör** tegnapra hirdett közgyűlése megtartható nem volt, mivel a tagok nem jelentek meg határozatképes számban. A közgyűlés a jövő vasárnap fog megtartatni s tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes leund.

A kereskedelmi miniszteriumban, — mint már említettük, — napok óta folytak a tanácskozások a Romániával szemben ez év június 1-én beálló szerződésellen állapotra vonatkozó teendőkről. Egy ilyen enquete-tanácskozás volt tegnap délelőtt is, mely három óra hosszáig tartott.

Az enquete azon intézkedésekkel foglalkozott, melyeket Romániával szemben f. évi június 1-én beálló szerződésellen állapotra való tekintettel határozati megvételben fennálló és Romániába exportáló iparágak esetleges károsodásának megakadályozása érdekében tenni szükséges. Az értekezleten a kereskedelem-, pénz- és közlekedésügyi miniszteriumok, a kolozsvári, aradi és temesvári kereskedelmi és iparkamarák képviselői a Romániával határos erdélyi és magyar megyék kúlióttal, valamint több meghívott szakember vettek részt.

Az ülést Széchenyi Pál, földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter nyitotta meg néhány bevezető szóval és később átadta az elnökséget Matlekovics Sándor államtitkarnak, ki bővebben kifejtve az enquete teendőit és feladatát, a tanácskozást megnyitotta és mindvégig elnökölt.

Beható vita után, a melyben majdnem minden jelenlevő résztvevő és a melynek folyamában utalás történt kiválképpen arra, hogy a Románia által most oly könnyelműen felidézett vámláború előreláthatólag még áldásos hatása is lehet az erdélyi iparra nézve, miután most már az ottani iparüzemeknek egyesült erővel részint a beföldön, részint pedig más külföldi államokban az eddig nem terjedelmesebb állandó piacot lehet teremteni; az enquete elhatározta, hogy több bizottságot osztozzék, a melyek tanácskoznival fogják a feladatot, hogy az enquete alkalmán a fogyasztási tárgyak, valamint az engedélyezendő vasuti tarifa-reduktiók és más támogatási eszközök tekintetében minő konkrét javaslatok volna a kormány elé terjesztendők. Az albizottságok az egyes iparágak kivétel oszolnak meg olyképp, hogy minden oly kiviteli cikkre nézve, mely Romániába jelentékenyebb mennyiségben vitélik ki, külön jelentés fog tétetni.

A fősúlyt arra fektetik, hogy mi módon lehetne az egyidőre előreláthatólag elvesztett romániai piac helyett a kiviteli cikkeknek akár beföldön, akár külföldön fogyasztási piacot teremteni?

A román kamara. Bukarestből jött részletekben jelentések szerint, midőn elfogadta az autonóm vámtarifát alkalom adott Cogolniceanunak, hogy örömmel üdvözölje a kamara e szavazatot, mely megnyitja a gazdasági függetlenséget Románia előtt. Visszatartja azt a eszmét, hogy új szerződéseket kötélessen és oda nyilatkozik, hogy Románia a gazdasági téren lépjen föl támadólag, de védje magát minden támadás ellen. Végül a tengeri közlekedés megkönnyítését és a Dunán hid építését indítványozza. A pénzügyminiszter erre kijelenté, hogy a kormány az autonóm tarifa életbe lépéséhez fog lépni és Románia jogait nyugodtan, de erősen fogja védeni. Ezután a kamara elfogadta azon indítványt, mely szerint a kormány felhatalmazatik, hogy a vámtételeket 30 százalékkal emelje és az autonóm tarifát tíz nap múlva közzététele után életbe léptesse. Végül az egész törvényjavaslat egyhangúlag (106 szavazat) elfogadott.

Felelős szerkesztő: Hindy Árpád.

ban az irányban, a melyben Amerikát segítette. A matrózok el kezdtek civakodni s úgy vélekedtek, hogy ily hely nem is létezik. Sok-sok nap múlva egyszer csak odalép a kormányos és ezt mondja: „Kolumbus, én földet látok.” — „Ez Amerika” mondá Kolumbus. A mint a hajó közelebb ért, a part tele volt fekete emberekkel. Kolumbus így szól: „Ez Amerika?” — „Igen” — válaszoltak a feketék, mire Kolumbus mondá: „Azt hiszem, ti negerek vagytok.” — „Igen” — válaszoltak a feketék, mire Kolumbus mondá: „Azt hiszem, ti negerek vagytok.” — „Igen” — mondák amazok, „mi negerek vagyunk.” Főnökük pedig mondá: „Azt hiszem, te Kolumbus vagy.” — „Eltaláltad”, felelé Kolumbus. Ekkor a főnök oda fordult embereire és mondá: „Végünk van, föld vagyunk fedezve.”

Rövid hírek. A király őfelsége és Rudolf trónörökös szombaton délelőtt a brucki tábornok látogatták meg. A főbb katonai és polgári méltóságok fogadták őket a pályaházban, honnan őfelségük nagy kísérettel lovagoltak a gyakorló tere. A kivonult csapatok megszemlélése után őfelsége a trónörökossal együtt megdélolt visszatért Bécsbe. — A király Angeli műtermében. A király Bécsben szombaton délelőtt meglátogatta Angeli tanár műtermét, hogy megtekintse Mária Valéria főhercegnőnek Angeli által festett arcképét. A főhercegnő életnagyságu arcképét, melyhez még Baden-Badenbe utazása előtt ült a művésznek, igen sikerülnek mondják. — Rudolf trónörökös a lisszaboni tudományos academia megválasztotta disztagjává. — Carlyle hagyatékában számos eredeti levelet találtak Goethe-tól s a két nagy férfi levelezését közelebb kiadják. — New-Yorkban Pendleton asszony, az Egyesült-Államok berlini követének neje, kocsiból kiesett és szörnyen halt. — A parlamentarizmus irodalmának nevezetes halottja van: sir Thomas Erskine May, évek hosszú során át az angol alsóház clerkje, Londonban meghalt, élete 71-ik évében.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Feleség-gyilkos. Érdekes tárgyalás folyt le a b-gyalui kir. törvényszék büntető osztályánál e hó 17-én. Vad László dévaványai születésű s fizesszermati illetőségű szabómester büntülgyében. Nevezett vádolt 25 éves, kihágásért már büntetve volt. Gidai Erzsébet leánnyal 1882. évben, mint szabólegény. Fizesszermaton ismerkedett meg s bár még fiatalok voltak, 1885. november 4-én házasságra léptek. E házasság eleinte boldognak mutatkozott, de már a második hóban a nő elhaldéult férje irányában s nyilvánította, miszerint férjét nem szereti s tőle válni akar. Vad László néjt nagyon szerte, miután azonban mindinkább meggyőződött arról, hogy itt viszonzatlanul nem számíthat, elhatározta neje megfojtását. E végből beszerzett jó czukorspárgát, összefonta s hurokra készítette. Heteken át készült retentő tervre kivételre, míg végre is ez év január 13-án, midőn neje a pamlagon feküdt, oda ment hozzá s nyakára akasztá a már kezében levő zsinéget. Neje csak annyit tudott mondani: „Jaj istenem, mindjárt meghalok”, s többet ez életben nem szólott. Vad László vallomása szerint az mintegy 10 percig ki-nyozta nejét s addig a zsinéget el nem eresztette, míg felesége lelkét ki nem adta. Ekkor a zsinéget neje nyakáról levette s az árnyék-székbe dobta, magát pedig az ajtószárára akasztotta fel, de mert ez nem sikerült, kapta magát s a kúba ugrott, előbb azonban oda irta a szoba padozatára: „a kutban keressem.” — A kut azonban mely nem léven, segélykiáltására a szomszédok elősiettek és kimentették. Vádolt a btkv. 278. §-a alá eső gyilkosság büntetében büntetésre mondatott ki s ezért a btkv. 278. §-a 279. §- értelmében, a btkv. 92. §- alkalmazásával 15 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre ítéltetett. Vádolt és a kir. ügyész feleltek.

budai hegyekben — Kossuth Lajosról szombaton a fővárosban igen aggasztó hír volt elterjedve. Ezzel szemben felemlíthetjük, hogy Helly Ignác orsz. képviselőház három nappal ezelőtt érkezett level nagy hazánkfiától, mely arról tesz tanúságot, hogy egészségügyi állapota az utóbbi időben nem változott. — Az „Anker” biztosító társaság új alkalmazottja, Neumann Armin, 674 frt elszakítása után megszökött: sokra viheti, mert mindössze 19 éves. — Agyon sújtva. Tapolczáról írják: A köveskallai murvagyödörből öt b-henyei lakos murvát szórt ki az országútra, tovaszállítás végett: azonban a magas part leszakadt s két-töt közül a lezuhanó földreteg agyonnyomott. A másik három is jelentékeny sérüléseket szenvedett. — Az öreg Palugyay Jakab, az ország leghíresebb bornagykereskedője Pozsonyban tegnap meghalt. — Belényes-ből írják, hogy a verziári rablókörök egyike nem várta be, míg az igazság kiméri reá a büntetést, felakasztotta magát. — Pozsonyban tegnap a Dunától egy nőnek a holttestét fogták ki: a holttesten csak ing volt.

A nagy világ.

A spanyol király keresztelése. Spanyolország újszülött királyát tegnap keresztelték meg Madridban a királyi palota kápolnájában. XIII. Leo pápa, kit Krisztina regenszó táviratilag kört föl keresztapának, a tisztséget el is fogadta s képviselével Msgr. Rampollát, a madridi nuntust bízta meg. A gyermeket Alfonso Leon névre keresztelték s „XIII. Alfonso” néven fog uralkodni. Az elhunyt királynak az volt az akarata, hogy ha még életében főörökösö születik, „Ferdinand” névre kereszteltesse. A mostani cabinet habozott eleinte a „Filip” és „Károly” nevek közt: az „Alfonzo” néven szivesen megengedett volna mindenki, ha nincs ott a babonás spanyol nép általános előítéletével a szerencsétlen 13-as szám iránt. Vegre döntött a dologban a királynő, és pedig az Alfonso név mellett, a mivel elhunyt férje iránti szeretetét akarta kimutatni; fölemlítette a minisztereknek azt is, hogy Spanyolország minden uralkodója, a kit Alfonsoznak hívtak, jól és bölcsen kormányzott. Elfogadta azonban kivül a „Leo” nevet is, egyrészt háladatoságból XIII. Leo iránt, aki bebizonnyította, hogy az ominózus 13-as nem akadályozza annak kimutatásában, hogy a legbőleőbb és legszabadlebb minden pápa közt, másrészt a Leo név emlékeztet Spanyolország szívesre is, a melyben a kastély (castillo) mellett ott van az oroszlan (Leon). — Egy más jelentés szerint a király teljes neve lesz: Alfonso Leon Fernando Maria Santiago Isides Pascual.

Villám a templomban. Déli Brahabantban néhány nap előtt rettenő vihar dühöngött, kísérve mennydörgés és villámcsapások által. A vihar alatt egész Dinter községe a templomban gyűlt össze, hol imádkozás processió volt. A clerus teljes díszben, a résztvevők lobogókkal, égő viaszgyertyákkal, a gyermekek virágdíszben álltak körül az oltárt, midőn egyszerre a villám csapott közéjük: egész köcső hullt a falakról az ajtószákok közé. A processióban résztvevők elhárnyták a lobogókat s az égő viaszgyertyákat: leirhatlan jelenet következett. Mindenki a kijárásk felé törekedett, a papok hasztalan kísértek meg a rend helyreállítását. Mintán a templom felig kitrült, szomoró látványt nyújtott: egy leányt a villám agyonnyomott, hat személyt megsebesített és benná vett, egy leánynak a haját egészen lepörkölte.

Hogyan fedezték föl Amerikát. Egy angol pap közli e kedves apróságot. Egy angol népiskolában a tanító azt a themát tűzte ki földolgozásul: Kolumbus Kristóf. A kis tanulók egyike a következő essayban adta elő nézetét: „Kolumbus Kristóf olyan ember volt, a ki a tojást föl tudta állítani az asztalra, anélkül, hogy az eltört volna. Egyszer a spanyol király ezt mondá Kolumbusnak: „Föld tudnád-e találni Amerikát.” — „Igen” — mondá Kolumbus, — ha egy hajót bocsátunk rendelkezésére.” Megkapta a hajót és elindult ab-

szigorú renddel szemben, de azt a jóakaró véleményét fejezte ki, hogy ha a háziúr, kinek háza előtt volt előbb az eladási hely, a kapu alatt helyet enged, ezt a tanács nem tilthatja be és így a rendelet is megtartva és az özvegyen is segítve lesz. A „méltóságos ur” bizony nem restelt, felkereste az illető háziurat is. Előadta alázatos kérelmét és oly ügyesen vitte a szegény asszony ügyét, hogy az még most is áldja azt a jó urat, ki curiai tanácselnök létere nem átalította egy szegény kofa érdekében — ingven prókátornak buállani. — Egyháza által megbízott főiskolai felügyelő volt annak idejében Fabiny az evangelicus iskolában. Komolyan vette e hivatalát és gyakran ellátogatott az iskolába. Egy ürge, élesesű fiú tűnt fel neki a többi közt, ki egy szegény józsef-külvárosi németajku szabómesternek volt gyermeke. Megtudta valahogy, hogy a jámbor szabó uram hasonló mesterségre akarja fiát neveltetni, mint milyet jó maga üz. mert a szák keresetből nem igen jutott, hogy tovább taníttassa. Addig bízta az öreg, míg elállt szándékától. Nem is vette le a fiúról a szemét, a hol csak tehetett, támogatta befolyásával, közbenjárásával — titokban, mit mindig csak később tudtak meg apa és fiú. Nem is bánta meg az öreg, hogy hajított az iskolafelügyelő ur tanácsára, mert a fiúból szabó-inas helyett, Budapest fővárosa fiatal tisztviselőnek egyik kitünőbbje lett.

Sensatívák Pozsonyban. Pozsonyban a következőket sűrűnnyik: Tegnap reggel a Palugyay-szállodában bizonyos D. gróf galicziai földbirtokos, ki Pozsonyban ismeretlen, agyonlőtte magát. Tettének oka ismeretlen. Ugy lötte magát agyon, hogy két revolvért irányított két oldalt halántékára s azokat egyszerre elsütötte. Azonnal meghalt Asztalán egy olasz nyelven irt levelet találtak a rendőrségre ezimeve, melyben azonban tettének okáról nem ad felvilágosítást. — A másik eset az, mi felűntést keltett Pozsonyban, a következő: Frankloff lovardaigazgató, a drezdai törvényszék megkeresésére, közérkölség elleni büntény miatt a rendőrség letartóztatva.

Az apostol. A Kassán megjelenő „Felvidéki Közlöny” írja: Koleszár János ungvári lakos, ki egyszerű tanulatlan ember létere azt a nemes feladatot tűzte maga elé, hogy a népet a pálinkaivásról leszoktassa, — apostolkodása miatt, a napokban, Szobránczon a kir. járásbírósg bírtonébe került. Mint más községekben, úgy Szobránczon is a mértékletességi egylet alakításához fogott, de a koresmárosok összeföntek s bevádolták az ottani kir. járásbírósgnál, mely őt, mint a ki a kincstári regálajóvedelmet eszokenti, rögtön letartóztatta. Mikor a bírósághoz kísérték, azt kiáltozták egyesek a népek: „Itt viszik az isteneteket — becsukatjuk!” Az alispán ur közbenjárására azonban szabaddárah helyezték. Hogy apostolkodása mennyire sikeres és dícséretes, kitűnik abból, hogy eddig már harminczhat község népet szoktatta le a pálinkaivásról.

Békésmegei hírek. Kinevezés. Nagy József, a b. csabai kir. járásbírósg dérk aljárásbírája zombori kir. törvényszéki bírósá nevezetett ki. Nagy József 1875. óta működik a csabai járásbírósgnál s igen kedvelt tagja volt a csabai társadalomnak. — A békésmegei-esabai négyelet által, a felállítandó óvoda javára pünkösöd másodnapján a „Széchenyi”-ligetben zártkörű tánevizsgalmat rendez. E napon lesz a békésmegei gazd. egyesület löversenye is megtartva. — Csöd. A b-gyalui kir. törvényszék, mint csödbíróság, Rosenberg Ignác orosházi ügy-és porcellánkereskedő ellen — saját kérelmére — e hó 16-án 3903. sz. alatt csödtöt rendelt el. — A bánfalvi régi evangelicus templom helyett újat akarnak építeni, de erre az egyház magk erejéből képtelen, ezért gyűjtőlevelet fog az egyház kibocsátani. — Békésen. Dery József szigorú orvos életének 25-ik évében meghalt.

Rövid hírek. Erzsébet királyné őfelsége pénteken délután minden kísérel nélkül ismét másfél órai sétakocsizást tett a

Halálozás. Egy derék, jótékonyaságáról Aradon széles körökben ismert urnó haláláról vesznék hírt a következőkhezánk be-küldött gyászjelentésből: „Haas Béla egy saját, mint számos rokonának nevében mélyen elszomorodott szívvel tudatja szeretett anyjának, öz. Haas Jónásné szül. Steiner Nettí asszonyon rövid betegség után, életének 60. évében, f. hó 23-án történt elhunytát. A drága halott tetemei a f. hó 24-én d. u. 5 órákor az Orczy-utca 8. sz. a. halottas háznál tartandó gyászszertartás után Bécsbe fognak szállíttatni s ott a központi sírkertben levő családi sírboltban az örök nyugalomnak átadtni. Áldás emlékére!” Arad, 1886. évi májushó 23-án. A boldogult rokonai látogatására jött Aradra Bécsből, hol állandóan tartózkodott s egy váratlanul jött tárdővés, négy nap alatt vett véget szép emlékeztű, áldásos életének.

Az aradi ipar haladásának és fejlettségének szép bizonyítéka az a kirakat, mely most W a d o w s z k y és I l l m a n n szabadságréri kereskedésében látható. Egy teljes női kelengye ez (T a b á k o v i c s I r e n k i s s a z s o n y é), mely egészen Aradon készült a nevezett cég saját műhelyében, s ugy ízlés mint kidolgozás tekintetében helyet foglalhatna bármely világjáró kirakatában.

Telekkönyvi átiratok. Az aradi kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál mult héten a következő ingatlanok átiratási kérvényei eszközlöttek: Szűcs Nicolaé eladja az Arad városi 1862. számú tjkönyvben bejegyzett Perényvá külváros kapa-utcai 43. számú ház és telkét Till Inre és neje szül. Endresz Alojzának Litricsin György az Arad városi 1567. sz. tjkönyvben bejegyzett 1 hold 980 □ ölnyi kaszáló földjét Szerescháza-dűlőben Dobró Mitrunak. Litricsin Sándor eladja az Arad városi 3278. számú tjkönyvben bejegyzett 1 hold 960 □ ölnyi kaszáló földjét Szerescháza-dűlőben Dobró Mitrunak. Gluvák Györgye és kiskoru Stan-kovits Sofie és Katicza term. és törv. gyámja eladják az Arad városi 4684. számú tjkönyvben bejegyzett 1 hold 980 □ ölnyi kaszáló földjét, Szerescháza-dűlőben Dobró Mitrunak. Az aradi I-ső takarékpénztár, aradmegei takarékpénztár, aradi kereskedelmi és iparbank és aradi ipar- és népbank eladják a közös tulajdonukat képező Arad városi 4941. számú tjkönyvben bejegyzett 5 hold 141 □ ölnyi kaszálóföldjüket, Szerescháza-dűlőben, Dobró Mitrunak.

Hazánk és a főváros.

Khuen Antal gróf, Hédeváry Khuen Károly gróf horvát bán édes atya tegnap Zágrábban meghalt. A halottat gyermekei, a bán, bátyja Henrik gróf és két testvére siratják. Halála mely részvétet fog kelteni bizonynyal országszeret, mivel e csapás az anynyira becsült és szeretett ifju horvát bánit sújtja, a ki csak nemrég fiát kísérte a temető örök nyugalomába.

Fabiny Theophilus az új igazságszolgáltatásról a „Jog” legújabb száma a következő apró jellemvonásokat jegyzi föl: Nemrég történt. Budapest főváros tanácsa egyszerre csak tiltalmat bocsátott ki, hogy a Lipótváros bizonyos utcáiban, a zöldséget és élelmet áruló kofáknak bódéi azonnal eltávolítandók. Egy szegény özvegy, kinek egy egész csomó gyereke volt és kinek már évek hosszú során abban az utcában volt eladási helye, különösen érzékenyen lett ezen intézkedés által sújtva, mert megfosztatott volna azon egyedüli keresetétől, mely által családját és magát fenntartotta. Szorult állapotában eszébe jutott, hogy a „méltóságos ur” családja számára is nála vásárolnak. Beállít hát sírva a méltóságos urhoz, hogy legyen szószólója a kegyetlen tanácsuraknál. A „méltóságos ur” nem is tartotta ám méltóságán alul és elment a kerületi jegyzőhöz, hogy könyöröltesse eszközöljön ki védenze számára. A jegyző uram azonban nem tághatott a

A SZÉCHENYI IRODALMI INTÉZET-NEK

Bármily nagyságu falragaszok.

ARADON,

Számlák, levélfejek, körlevelek.

előfizetést lehet teljesíteni az „ARADI KÖZÖLNY”

főtér, a Neuman-házban levő irodájában

hirdetések

az említett két napilapra, melyek együtt közel 1300 példányban küldetnek szét, mérsékelt áron vétetnek fel.

ezimű napilapra (megjelen minden nap, a hétfőt sem véve ki. Előfizetési díj negyedévenként: helyben 3 frt, vidékre 3 frt 50 kr.), az

mindennemű hivatalos, magán- és kereskedelmi

nyomtatványokra

megrendelések, melyek — a legegyszerűbb névjegyektől a legdiszesebb meghívókig, minden színben — jutányosan, gyorsan és pontosan teljesítetnek.

A községi jegyzők és szolgabírák részére szükséges

kész

hiv. nyomtatványok

„Arader Floyd” ezimű német újságra (előfizetési díj negyedévre: helyben 3 frt, vidékre 3 frt 50 kr.).

Petrovszky József kir. aljárásbíró KÖZIGAZGATÁSI TÖRVÉNYEK és RENDELETEK KÉZIKÖNYVE ezimű művére, melynek fze 80 kr.

A könyvnyomda Megyeház-utca 1. sz. a. van.

raktára.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A Széchenyi irodalmi intézet e helyiségében

mindennemű

5 frton felüli megrendeléseknél szállítási díj nem számítottatik.

PAPIR- IRO- és RAJZSZEREBEK is kaphatók.